

N:o 104

*Af Herr **Sven Nilsson** i Efveröd: Om indragning af den i Skåne Halland och Blekinge nu utgående helgonskylden samt beviljande af ett förslagsanslag till betäckande af den löne-
minskning, som deraf skulle vållas för en del klockare inom nämnda provinser.*

Utaf vissa hemman i Skåne, Halland och Blekinge, har den skatt som benämnes helgonskyld utgått under en tid då dessa provinser tillhörde Danmark, och har sedermera blifvit utkräfd, dels till presterskapet och dels till klockarne i församlingarne, enligt Lunds stifts landsbok för år 1569. Denna skatt har från början utgifvits till klockarne, dels för deras åliggande att sköta undervisningen för ungdomen i skolorna och dels för att upprätthålla kyrkosången. En större del af helgonskylden har dock under en längre tid användts till skolorna i städerna, till dess Kongl. Maj:t i nådigt bref den 17 September 1856, med anledning af en Riksdagens underdåniga skrifvelse, förordnade, att densamma skulle från dessa skolor skiljas, och återgå till församlingarne för att användas för dess ursprungliga ändamål, skolundervisningen eller klockarens aflöning, hvarigenom den också hufvudsakligen blef använd till det förstnämnda ändamålet.

Under de riksdagar jag bevisat, likasom under en del föregående, hartydligt blifvit ålagadt huru orätt detta stadgande är emot de församlingar, som icke åtrå någon helgonskyld från städernas skolor, då de församlingar, som åervunnit densamma, nu få använda den uteslutande för sina egna behof, eller församlingens skolor, hvaremot, der två eller flera församlingar utgöra ett pastorat och hafva en gemensam klockare, de af församlingarne, som icke varit berättigade till att på samma sätt som öfriga församlingar få ånjuta något af den helgonskyld som åervunnits,

fortfarande få aflöna klockaren med den helgonskyld, som från dessa församlingar af hemmanen utgår. Att således helgonskylden, som återvunnits, rättvisligen bort hafva återgått till hela pastoratet, hvarifrån den ursprungligen varit tagen, nemligen från en pastoratets gemensamma tjänsteman, torde vara obestridligt.

Jag behöfver nu icke gå vidare i utredning af frågan derom, utan kan i detta hänseende hänvisa till föregående riksdagsförhandlingar i ämnet, och särskildt till Andra Kammarens Tillfälliga Utskotts utåtande N:o 17 för sist förflutna riksdag, der en både sakrik och upplysande historik och utredning om frågans uppkomst och gång finnes föregå det resultat, hvartill Utskottet kommit och således der kan inhemtas. Detta utlåtande blef af Andra Kammaren för dess del bifallet, men tillintetgjordes deremot af Första Kammaren, hvilket äfven vid en föregående riksdag var fallet i afseende på ett då framställt förslag till lösning af frågan.

Att således nu ytterligare åstadkomma en lösning af frågan på samma väg som förut så många gånger varit försökt, torde vara hoppöst, ehuru jag fortfarande anser det hafva varit både rätt och billigt, att det förslag, som af Andra Kammaren sistlidet år godkändes, äfven bort af Första Kammaren hafva antagits, hvarigenom alla kunnat vara tillfredsställda.

Det återstår således nu för mig att söka ett annat sätt att frigöra oss från denna fråga, som icke kan falla förr än den blir nöjaktigt löst. Och för att möjligen bättre vinna motståndarne för densamma, torde ej återstå annat och rättare sätt, än att hela denna föråldrade, och numera otidsenliga, samt länge nog öfverklagade skatt, nemligen helgonskylden till klockarne i Skåne, Halland och Blekinge indrages, och att de skattskyldige således befrias från att längre betala densamma.

Skälen för ett sådant yrkande, som jag således nu kommer att framställa, torde i korthet, förutom ofvan angifna, få anföras, dels att klockarne numera icke, sedan folkundervisningen i riket vunnit en sådan utsträckning, att klockarne nu helt och hållet äro befriade från dessa åligganden, de således icke heller böra därför uppbära någon ersättning af helgonskylden, dels ock att, vid den nya regleringen af klockarnes löner, som med anledning af Riksdagens underdåniga skrifvelse till Kongl. Maj:t vid 1872 års riksdag, som snart nog måste vara att förvänta, hvarigenom församlingarne sjelfva skola komma i tillfälle att bestämma lönen till sina klockare, denna utgift från vissa hemman skäligen bör försvinna, och aflöningen bestridas efter andra grunder, som äro gemensamma för hela pastoratet, då han är en dess gemensamme tjänsteman. Det skulle således endast återstå att godtgöra innehafvarne af klockaretjensten, hvilka derå erhållit fullmakt, den förlust som för dem skulle komma att uppstå genom indragning af

helgonskylden, under tiden tills den af Riksdagen begärda regleringen blir verkställd, ett förhållande hvarvid jag anser staten böra träda emellan och ersätta, då inga andra medel derfor äro tillgängliga.

Jag vågar därför för Riksdagen föreslå:

att den i provinserna Skåne, Halland och Blekinge nu till så väl klockarne som till församlingarne af vissa hemman utgående helgonskylden skall indragas, och således af de skattskyldige med innevarande års utgång ej vidare utbetalas; och att Riksdagen ville bevilja ett förslagsanslag af 10,000 Rdr för betäckande af de förluster till klockare, som innehafva fullmakt på tjensten vid den tid då beslutet om helgonskyldens indragning kan komma att träda i verkställighet, som genom ett sådant beslut kan komma att inträffa.

Stockholm i Januari 1874.

Sven Nilsson
från Gärds och Albo härad.

N:o 105.

*Af Herr **Sven Nilsson i Efveröd**: Derom att, med upphäfvande af § 133 mom. C. och § 136 i Kongl. Stadgan för elementarläroverken i riket den 29 Januari 1859, de i nämnda §§ omförmälda inkomster måtte öfverflyttas på landstingen för att användas till folkskoleväsendets befrämjande.*

Under flera föregående riksdagar hafva i Andra Kammaren motioner blifvit väckta derom, att Riksdagen på anförda skäl ville besluta, att då ett
pastorat